

Postanowienie z dnia 19 stycznia 2006 r., IV CZ 144/05

Skarga kasacyjna nie przysługuje od postanowienia w przedmiocie połączenia spółek kapitałowych i podwyższenia kapitału (art. 519¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 493 § 2 k.s.h.).

Sędzia SN Tadeusz Żyznowski (przewodniczący)

Sędzia SN Mirosław Bączyk (sprawozdawca)

Sędzia SN Barbara Myszka

Sąd Najwyższy w sprawie z wniosku "K.S.C.", SA w T. przy uczestnictwie Cukrowni "K." w S.S., Jana K. i Władysława R. o zmianę danych w Krajowym Rejestrze Sądowym, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 19 stycznia 2006 r. zażalenia uczestnika postępowania Jana K. na postanowienie Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 29 sierpnia 2005 r. oddalił zażalenie.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 29 sierpnia 2005 r. odrzucił skargę kasacyjną uczestnika Jana K., złożoną od postanowienia tego Sądu z dnia 24 maja 2005 r. Sąd Okręgowy uznał, że w świetle art. 519¹ § 3 k.p.c. uczestnikowi postępowania nie przysługuje skarga kasacyjna na postanowienie w przedmiocie wpisania do rejestru połączenia spółek kapitałowych i podwyższenia kapitału spółki przejmującej.

W zażaleniu na to postanowienie uczestnik starał się umotywić odmienne stanowisko. Zdaniem skarżącego, podstawą wykreślenia spółki z rejestru przedsiębiorców jest już samo postanowienie sądu rejestrowego o wpisie połączenia i podwyższeniu kapitału. Podlega ono zatem zaskarżeniu na zasadach ogólnych. Skarżący domagał się uchylenia zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Dla oceny zasadności zażalenia podstawowe znaczenie ma rozstrzygnięcie kwestii prawnego charakteru wpisu dotyczącego połączenia spółek kapitałowych w postaci przeniesienia całego majątku spółki przejmowanej na rzecz spółki przejmującej. Chodzi o to, czy wpis taki jest wpisem w rozumieniu art. 519¹ § 3 k.p.c. (tzw. wpis podmiotowy).

W przypadku łączenia się spółek kapitałowych przez przejęcie (art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h.) połączenie następuje z dniem wpisania połączenia do rejestru właściwego według siedziby spółki przejmującej (art. 492 § 2 k.s.h.). Poza tym skutkiem podstawowym omawiany wpis wywołuje także skutek w odniesieniu do spółki przejmowanej w postaci jej wykreślenia (*verba legis*: „skutek wykreślenia spółki przejmowanej”). Wykreślenie z rejestru następuje z urzędu (art. 493 § 5 k.s.h.). Przy wykreślaniu spółki przejmowanej muszą być uwzględnione postanowienia art. 507 k.s.h. Oznacza to, że sąd rejestrowy właściwy według siedziby spółki przejmującej zawiadamia z urzędu niezwłocznie sąd właściwy według siedziby spółki przejmowanej o swoim postanowieniu dotyczącym wpisu połączenia spółek (art. 493 § 2 k.s.h.). Obowiązek takiego zawiadomienia wynika także z art. 45 ust. 5 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (jedn. tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 17, poz. 209 ze zm.). Zawiadomienie ma na celu niewątpliwie zainicjowanie odpowiedniego postępowania rejestrowego, zmierzającego do wykreślenia spółki przejmowanej z rejestru.

Istnieją więc podstawy – tak trafnie stwierdził Sąd Okręgowy – do wydania przez Sąd rejestrowy kolejnego postanowienia obejmującego już wykreślenie spółki przejmowanej z rejestru o skutkach określonych w art. 694⁵ § 2 k.p.c. Takich podstaw nie stwarza – wbrew odmiennemu stanowisku skarżącego – samo postanowienie sądu rejestrowego o wpisie połączenia i podwyższenia kapitału. Nie można podzielić opinii, że postanowienie o wpisie połączenia „staje się postanowieniem o wykreśleniu spółki przejmowanej”, jeżeli bowiem w art. 493 § 2 k.s.h. stwierdzono, że wpis połączenia „wywołuje skutek wykreślenia spółki przejmowanej”, to chodzi tu z pewnością o regulację materialnoprawną, której sens sprowadza się do tego, iż z chwilą dokonania wpisu połączenia powstaje także materialnoprawny skutek w postaci inkorporacji spółki, tj. utraty przez nią samodzielnego bytu prawnego. Skutek ten powinien być odpowiednio odzwierciedlony w rejestrze prowadzonym dla tej spółki właśnie przez jej wykreślenie (art. 20 ust. 4 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym; art. 694⁵ § 1

k.p.c.). Należy także zwrócić uwagę, że art. 493 § 3 k.s.h. wyraźnie odróżnia „wpis połączenia” i „wpis wykreślenia” spółki przejmowanej oraz podstawy takich wpisów, tworząc tym samym ich czasową i merytoryczną sekwencję. Zgodnie z tym przepisem, wykreślenie z rejestru spółki przejmowanej nie może nastąpić przed dniem zarejestrowania podwyższenia kapitału zakładowego spółki przejmującej i przed dniem wpisania połączenia do rejestru właściwego według siedziby spółki przejmowanej (art. 493 § 3 k.s.h.).

Odpowiednie środki zaskarżenia, w tym skarga kasacyjna, mogą zatem przysługiwać od postanowienia obejmującego wpis wykreślenia spółki przejmowanej z rejestru sądowego, wydanego po dokonaniu wpisu połączenia spółki przejmującej i spółki przejmowanej (art. 519¹ § 3 k.p.c.), natomiast w sprawie rejestrowej o wpisanie połączenia spółek i podwyższenia kapitału skarga kasacyjna nie przysługuje (por. np. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 1997 r., III CZP 25/97, OSNC 1997, nr 9, poz. 120 oraz postanowienie z dnia 11 sierpnia 1999 r., I CKN 368/99, nie publ.). Dzieje się tak niezależnie od tego, że w art. 493 § 2 k.s.h. przewidziano skutek wpisu połączenia w postaci wykreślenia spółki przejmowanej, ponieważ materialnoprawny skutek inkorporowania spółki przejmowanej – jak wspomniano – powinien znaleźć odzwierciedlenie w rejestrze w postaci odpowiedniego wpisu, tj. wpisu wykreślenie tej spółki z rejestru.

Należy zaznaczyć, że Sąd Okręgowy w końcowym fragmencie uzasadnienia trafnie zwrócił uwagę na możliwość obrony praw zainteresowanych podmiotów w związku z dokonaniem wpisu połączenia spółek kapitałowych do rejestru, co przeczy stanowisku skarżącego, iż „postanowienie właściwego sądu rejestrowego o wykreśleniu spółki z urzędu jest *de facto* niezaskarżalne”.

Z przedstawionych względów Sąd Najwyższy oddalił zażalenie jako nieuzasadnione (art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.).